

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์	สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์
เรื่อง ความรู้พื้นฐานทางภูมิศาสตร์	เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.1

เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ส 5.1 ม. 2/1

ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวมวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและ แอฟริกา

สาระสำคัญ

ภูมิศาสตร์ (geography) เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ทำการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะ เฉพาะของสถานที่ที่ปรากฏอยู่บนพื้นผิวโลก ภูมิศาสตร์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดวางสิ่งต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่แบ่งแยกสิ่งหนึ่งออกจากสิ่งอื่น ๆ โดยภูมิศาสตร์พยายามค้นหาเพื่อที่จะตีความให้กระจ่างถึงความสำคัญของสิ่งที่เหมือนและแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ในรูปของสาเหตุและความเกี่ยวเนื่องปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทางธรณีวิทยาของโลก ลักษณะทางสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)

1. อธิบายความหมายของภูมิศาสตร์ได้
2. บอกร่องค์ประกอบของภูมิศาสตร์กายภาพได้

ทักษะ/กระบวนการ (P)

กระบวนการทำงาน กระบวนการกลุ่ม กระบวนการนำเสนอผลงาน และการทดลองใช้
เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. ความรับผิดชอบเอาใจใส่ ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา
2. รักการทำงาน มีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าและความสำคัญของงาน
3. มีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน ใจกว้างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. ให้ความร่วมมือในการทำงานภายในกลุ่มและทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. มีความสนใจใฝ่รู้ (แสวงหาความรู้)
6. รักความเป็นไทย

สาระการเรียนรู้

ความรู้พื้นฐานทางภูมิศาสตร์

กระบวนการจัดการเรียนรู้ (เทคนิค TAI (Team Assisted Individualization) ร่วมกับแนวคิด
ผังมโนทัศน์

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นเตรียม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบคละความสามารถ ประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง
และนักเรียนอ่อน คละกัน กลุ่มละ 4 คน (นักเรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนอ่อน นักเรียนปานกลางจับคู่กับ
นักเรียนปานกลาง)
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นสอน

4. ครูนำลูกโลกมาให้นักเรียนดู แล้วถามว่าเราเห็นอะไรบ้างจากลูกโลกนี้ นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดเห็น
5. ครูนำแผนภาพลักษณะและส่วนประกอบของเปลือกโลกมาให้นักเรียนศึกษา แล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับส่วนประกอบของเปลือกโลก
6. ให้นักเรียนศึกษาหัวข้อ ลักษณะภูมิประเทศในเอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 1 แล้วแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นฝึกทักษะ

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ 1 แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดเสนอรูปแบบการนำเสนองานที่หลากหลาย

ขั้นวัดและประเมินผล

8. นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ 2 เรื่อง ความรู้พื้นฐานทางภูมิศาสตร์ เมื่อเสร็จแล้วครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายคำตอบ
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ความรู้พื้นฐานทางภูมิศาสตร์

ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อความรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนของแต่ละกลุ่ม
11. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภูมิศาสตร์
12. นักเรียนเขียนสรุปความรู้ลงเป็นแผนผังความคิดในใบงานที่ 3 โดยมีครูสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมและช่วยอธิบายเพิ่มเติม
13. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอแผนผังความคิดของกลุ่ม พร้อมอธิบายประกอบ
14. ครูเฉลยใบงานประจำบทเรียน นักเรียนจับคู่กันภายในกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำคะแนนแต่ละคนภายในกลุ่มรวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม
15. ครูประกาศชื่นชมความสำเร็จของแต่ละกลุ่มและตีตราประกาศชมเชยให้กับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด ตามลำดับ คือ

15.1 กลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดเป็นกลุ่มชนะเลิศ (Super Team) ได้คะแนนรวมระหว่าง
10 – 12 คะแนน

15.2 กลุ่มที่ได้คะแนนปานกลางเป็นกลุ่มรองชนะเลิศ (Great Team) ได้คะแนนรวม
ระหว่าง 6 – 9 คะแนน

15.3 กลุ่มที่คะแนนน้อยเป็นกลุ่มดี (Good Team) ได้คะแนนรวมระหว่าง 1 – 5
คะแนน

16. ครูตีตประกาศแผนผังความคิดที่ป้ายนิเทศของห้องเรียน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ลูกโลก
2. แผนภาพลักษณะและส่วนประกอบของเปลือกโลก
3. เอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 1
4. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหน่วยที่ 1

การวัดผลประเมินผล

1. ด้านความรู้ (K) ประเมินจาก
 1. แบบประเมินพฤติกรรมและผลงานระหว่างเรียน
 2. แบบประเมินใบงาน
2. ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) ประเมินจาก
 1. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
 2. แบบประเมินกระบวนการกลุ่ม
3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) ประเมินจาก
 1. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 2. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

บันทึกผลหลังการสอน

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดี.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปานกลาง.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปรับปรุง.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการพัฒนา/ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....(ผู้สอน)

(นางสาวอรุณา นิชรรัตน์)

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองเดช

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บันทึกการนิเทศของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองเดช

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก ตัวอย่างเครื่องมือ ประเมินผล

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. ทำงานเสร็จตรงตามเวลา	นักเรียนทุกคนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนบางคนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จตรงตามกำหนดเวลา
2. ความกระตือรือร้น	นักเรียนทุกคนตั้งใจเรียน ไม่คุย ไม่เล่น ไม่ง่วง	นักเรียนบางคนตั้งใจเรียน ไม่คุย ไม่เล่น ไม่ง่วง	นักเรียนทุกคนไม่ตั้งใจเรียน คุย เล่น หรือง่วง
3. การตรวจสอบงาน	นักเรียนทุกคนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของงานที่มอบหมาย	นักเรียนบางคนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของงานที่มอบหมาย	นักเรียนทุกคนไม่ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของงานที่มอบหมาย
4. การอภิปรายร่วมกัน	นักเรียนทุกคนให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และอภิปรายผลงานของกลุ่ม	นักเรียนบางคนให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และอภิปรายผลงานของกลุ่ม	นักเรียนทุกคนไม่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และอภิปรายผลงานของกลุ่ม
5. ความสำเร็จของงาน	ผลงานถูกต้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม	ผลงานถูกต้อง ร้อยละ 50- 79 ของคะแนนเต็ม	ผลงานถูกต้อง น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

การแปลผลใช้เกณฑ์ ดังนี้

ระดับ	คะแนน
ดี	11 – 15
พอใช้	6 – 10
ปรับปรุง	0 – 5

แบบประเมินพฤติกรรมและผลงานระหว่างเรียน

ความหมาย

1. ตั้งใจ หมายถึง ความมานะ อดทนทำงานจนเสร็จ (A)
2. ความร่วมมือ หมายถึง สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือทำงานจนเสร็จ (A)
3. ความมีวินัย หมายถึง ผลงาน หรือการทำงานเป็นระบบระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และได้เนื้อหาครบถ้วน ทันหรือตรงต่อเวลา (A,K)
4. คุณภาพของผลงาน หมายถึง ผลงานเรียบร้อย สวยงาม เนื้อหาครบถ้วน ภาษาที่ใช้เหมาะสม (P – Product, K)
5. การนำเสนอผลงาน หมายถึง การพูดอธิบายนำเสนอผลงานได้ตามลำดับ และเนื้อหาถูกต้อง (P – Process, K)

เกณฑ์การประเมิน

4 หมายถึง ทำได้ดีมาก	3 หมายถึง ทำได้ดี
2 หมายถึง ทำได้พอใช้	1 หมายถึง ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินการเขียน Mind Mapping

แนวทางการประเมินองค์ความรู้ระบบความคิดรวบยอดจากแผนผังความคิด Mind Mapping

ระดับ คะแนน	หัวข้อการพิจารณา				
	ความคิดรวบยอด	ความคิดรอง	ความคิดย่อย	การเชื่อมโยง ความคิด	ความสวยงาม
4	เขียนแผนที่ ความคิดที่แสดง ความคิดรวบยอด หลักถูกต้อง ตรงประเด็น	ขยายความคิด รองได้ถูกต้อง ครบทุกประเด็น	ขยายความคิด ย่อยได้ถูกต้อง ครบทุกประเด็น	เชื่อมโยงความคิด รวบยอดหลัก ความคิดรอง ความคิดย่อยได้ ชัดเจน	มีสีสวยงาม ประณีต แยกประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นย่อยได้ ชัดเจน
3	เขียนแผนที่ ความคิดที่แสดง ความคิดรวบยอด หลักถูกต้อง	ขยายความคิด รองได้ถูกต้อง แต่ ไม่ครบทุก ประเด็น มี จำนวนมาก ประเด็น	ขยายความคิด ย่อยได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบทุก ประเด็น มี จำนวนมาก ประเด็น	เชื่อมโยงความคิด รวบยอดหลัก ความคิดรอง ความคิดย่อยได้	มีสีสวยงาม แยกประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นย่อยได้
2	เขียนแผนที่ ความคิดที่แสดง ความคิดรวบยอด หลักถูกต้อง	ขยายความคิด รองได้ถูกต้อง มี จำนวนน้อย ประเด็น	ขยายความคิด ย่อยได้ถูกต้อง มีจำนวนน้อย ประเด็น	เชื่อมโยงความคิด รวบยอดหลัก ความคิดรอง ความคิดย่อย	มีสีสวยงาม ไม่สามารถแยก ประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นย่อย
1	เขียนแผนที่ ความคิดที่แสดง ความคิดรวบยอด หลักไม่ตรง ประเด็น	ขยายความคิด รองได้ไม่ถูกต้อง	ขยายความคิด ย่อยได้ไม่ถูกต้อง	ไม่เชื่อมโยง ความคิดรวบยอด หลัก ความคิด รองความคิดย่อย	มีสีไม่สวยงาม ไม่สามารถแยก ประเด็นหลัก ประเด็นรอง ประเด็นย่อย

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน

ระดับ คะแนน	หัวข้อการพิจารณา/ระดับการปฏิบัติหรือพฤติกรรม				
	เนื้อหา	กลวิธีการนำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา	ตอบคำถาม/ เวลา
4	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์ ให้แง่คิด	มีการนำเข้าสู่เนื้อ เรื่อง มีความ สัมพันธ์กับเนื้อ เรื่อง เร้าใจผู้ฟัง มีความมั่นใจ	มีการนำเสนอ อย่างต่อเนื่อง ราบรื่นเป็นไป ตามขั้นตอน	ออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีและ ดังชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสม เข้าใจ ง่าย มีการใช้ สำนวนโวหาร	ตอบคำถามได้ อย่างมีภูมิรู้ และมีความ ชัดเจน มีแหล่ง อ้างอิง ใช้เวลาตาม กำหนด
3	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์ ให้แง่คติน้อย	มีการนำเข้าสู่เนื้อ เรื่อง มีความ สัมพันธ์กับเนื้อ เรื่อง เร้าใจผู้ฟัง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีการ ข้ามขั้นตอนบ้าง	ออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีและ ดังชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสมเข้าใจ ง่าย ไม่มีการใช้ สำนวนโวหาร	ตอบคำถามได้ ค่อนข้างชัดเจน มีแหล่งอ้างอิง ใช้เวลาเกิน กำหนด 1 นาที
2	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์น้อยให้ แง่คติน้อย	มีการนำเข้าสู่เนื้อ เรื่อง มีความ สัมพันธ์กับเนื้อ เรื่อง ไม่เร้าใจ ผู้ฟัง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ต่อเนื่อง ไม่มี ขั้นตอนเป็นส่วน ใหญ่	ออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีและ ดังชัดเจน ใช้ภาษา เข้าใจยาก ไม่มี การใช้สำนวน โวหาร	ตอบคำถามได้ไม่ ค่อยชัดเจน มีแหล่งอ้างอิง เป็นบางส่วน ใช้เวลาเกินกำ หนด 2 นาที
1	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี ไม่มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์น้อยให้ แง่คติน้อย	มีการนำเข้าสู่เนื้อ เรื่อง ไม่มีความ สัมพันธ์กับเนื้อ เรื่อง ไม่เร้าใจ ผู้ฟัง ไม่มีความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ไม่ต่อเนื่อง นำเสนอสับสน	ออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีและ ดังชัดเจน ใช้ภาษา ไม่เหมาะสม เข้าใจ ยาก ไม่มีการใช้ สำนวน	ตอบคำถามไม่ได้ เป็น ส่วนใหญ่ ใช้เวลาเกิน กำหนด 5 นาที

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

- ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญของภูมิศาสตร์กายภาพ
 - โลก
 - การโคจรของโลก
 - ภูมิอากาศและพืชพรรณธรรมชาติ
 - ภูเขา**
- ข้อใดไม่ใช่รูปแบบของภูมิประเทศ
 - ที่ราบ
 - ที่ราบลุ่ม**
 - ที่ราบสูง
 - ภูเขา
- ข้อใดไม่ใช่ส่วนประกอบของเปลือกโลก
 - แก่นโลกชั้นกลาง**
 - แก่นโลกชั้นนอก
 - แก่นโลกชั้นกลาง
 - แก่นโลกชั้นใน
- ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโลกหมุนตัวเองและหมุนรอบดวงอาทิตย์ไปพร้อม ๆ กัน
 - โลกหมุนตัวเองจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก**
 - โลกหมุนตัวเองทำให้เกิดฤดูกาล
 - โลกหมุนตัวเองทำให้ระยะเวลากลางวันและกลางคืนไม่เท่ากัน
 - โลกหมุนตัวเองทำให้ส่วนต่าง ๆ ของโลกได้รับความร้อนและแสงสว่างไม่เท่ากัน

5. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับดาวเคราะห์
- ก. ดาวศุกร์
 - ข. **มีแสงสว่างในตัวเอง**
 - ค. มีดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง
 - ง. ดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของสุริยจักรวาล ซึ่งมีบริวารเป็นดาวเคราะห์
หมุนรอบจำนวน 9 ดวง
- ก. ที่ราบ
- ข. ที่ราบลุ่ม
- ค. เนินเขา
- ง. ภูเขา
- จ. ไม่มีข้อถูก

ใช้คำตอบต่อไปนี้ ตอบข้อ 6 - 9

6. พื้นที่มีระดับสูงจากขอบรอบ ๆ แต่ไม่สูงเท่าภูเขา มีความแตกต่างของระดับ
พื้นที่ประมาณ 150-600 เมตร แบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เป็นเนินเขาที่
เกิดจากโครงสร้างของภูมิประเทศ และเนินเขาที่เกิดจากการกัดกร่อนพังทลาย
เป็นลักษณะของภูมิประเทศแบบใด (ค)
7. ภูมิประเทศที่มีความสูงจากพื้นที่รอบ ๆ คล้ายเนินเขา แต่ความแตกต่างของ
ระดับพื้นที่ตั้งแต่ 600 เมตรขึ้นไป (ง)
8. บริเวณพื้นที่ซึ่งมีความต่างของระดับความสูงของส่วนที่สูงที่สุดกับส่วนที่ต่ำ
ที่สุดไม่เกิน 50 เมตร (ก)
9. ภูมิประเทศที่อยู่สูงจากระดับผิวน้ำตั้งแต่ 300 เมตรขึ้นไป ซึ่งลักษณะของที่
ราบสูงที่สำคัญของโลก แบ่งได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ที่ราบสูงเชิงเขา ที่ราบสูง
ระหว่างภูเขา และที่ราบสูงในทวีป (จ)

10. มีอากาศแห้ง ฝนตกน้อย มีการระเหยของน้ำมากกว่าปริมาณน้ำฝน
เป็นลักษณะของภูมิอากาศแบบใด

- ก. อากาศแบบ A
- ข. อากาศแบบ B
- ค. อากาศแบบ C
- ง. อากาศแบบ D

